

JÄÄSKI-SEURArY

Rata Jääsken läpi keisarillisella käskyllä

1800-luvun puolivälin jälkeisinä vuosikymmeninä rakennettiin Suomen pääradat. Karjalan radan rakentaminen oli esillä ensimmäistä kertaa valtiopäivillä jo vuonna 1872. Radan rakentamista pidettiin välttämättömänä teollisuuden saamisen kannalta, samoin Viipurin läänin kruununvoudit kiirehtivät radan rakentamista, jotta maakunnan väestölle saatiin työtä.

Lopulta 1889 keisarillisella käskyllä määrättiin rakennettavaksi rata Viipurista Sortavalan kautta Joensuuhun ja siihen sivurata Antreasta Imatralle Jääsken läpi.

Irtoväkeä kylät täynnä

Radan rakentamiseen saapui työväestöä eri puolilta Suomea enemmän kuin voitiin ottaa. Viipurin Sanomat kertoi 12.1.1890 tekstissään ”Jääsken ja Antrean on tullut rautatietöiden aloittamista odottamaan paljon työväkeä, joten kaikki kylät ovat täynnä irtolaista väkeä, jotka olivat osittain majoittuneet taloihin ja osin kyhänneet omia mökkejään maan alle ja päälle.”

Keväällä 1891 tulivat ensimmäiset kiskot Saksasta Hankoniemen kautta Karjalaan. Lokakuussa 1891 olivat maanluovutustyöt rataa varten edistyneet jo Imatralle saakka ja Enson asema valmis. Rataa rakennettiin luonnon ehdoilla;

muun muassa Vuoksen ylittävän sillan rakentamista Antreassa odotettiin jäiden lähdön ajan.

Kansainväliset avajaiset

Viipurin-Imatran radan vihkiäisistä 30.8.1892 tuli huomattavan juhlat, kun Suomen senaatti kutsui Pietarissa koolla olleen kansainvälisen rautatiekongressin osallistujat katsomaan Imatran kuohuja juuri valmistunutta rautatietä pitkin. Radan varrella oli ihmisiä vilkuttamassa ohi kulkevaa 300-päistä joukkoa.

Matkustajajunia kulki aluksi yksi vuoro päivässä. Matka Viipurista Imatralle kesti noin tunnin. 1935 perustettiin Vastasmäen pysäkki, jossa 1937 avattiin postitoimisto. Ennen sotia Viipuri-Vuoksenniska välillä kulki kolme matkustajajunaparia. Tavaraliikenne oli varsin huomattava.

Muistoja Onnelan kulmilta

Enson asemapäällikönä toimi vuosina 1929-39 **Ernst Wilhelm Lindbohm**. Hänen pojantyttärensä **Eija-Liisa Linnapuomi** muistelee aikaa Jääskessä.

- Muistan Ensosta erityisesti asemapäällikön asunnon kauniin puutarhan. Asuimme tehtaamomistamassa talossa ja naapureina meillä oli Lankisen perhe. Talosta vietti rinne Unterniskan jokeen, jonne lapsia oli ankarasti kielletty menemästä. Aikuiset pelottelivat, että Näkki vaani siellä lapsia.
- Elävästi muistan lapsuuden tapauksen, kun ostin salaa Onnelan kulmasta jäätelön. Jo salaa ostaminen oli pienelle tytölle mielinpainuva teko, mutta tapauksen teki vielä dramaattisemmaksi, kun suureksi surukseni jäätelö putosi erään puun juurelle.
- Näiltä ajoilta on muistoja, kuinka isäni oli muun muassa presidentti **Pehr Evind Svinhufvudin** eli "Ukko-Pekan" seurueessa Karjalan Ampujapiirin Mestaruuskilpailuissa Ensossa 1938.
- Elokuussa 1991 tein tätieni kanssa matkan Ensoon juurillemme. Tietenkin kaikki oli muuttunut ja ränsistynyt ja entinen kotini oli raunioina. Asemapäällikön talo oli kuitenkin pystyssä, vaikka upeasta puutarhasta oli vain muisto. Oli kuitenkin mielenkiintoista nähdä lapsuutensa paikat ja tutustua niihin uudelleen.

Lue koko tarina Jääskeläinen 2016 -julkaisusta. Sen voit tilata kauppa-sivun kautta.

Teksti: Eija-Liisa Linnapuomi-Kanerva ja Kirsi Juura
Lähteet: Veli Ikonen, Jääskén kirja